

Шүдний эмчилгээний үе дэх хүүхдийн айдсын түвшинг үнэлсэн дүн

Б.Намуун¹, Б.Оюунцэцэг¹

¹АШУҮИС, НАСС, Хүүхдийн нүүр ам судлал урьдчилан сэргийлэлт(ХНАСУС)-ийн тэнхим
Цахим шуудан: 12bnatuun@gmail.com, Утас: 99049042

Түлхүүр үг:

Зан төлөвийн
менежмент
Хүүхдийн нүүр ам
судлал
Үзлэгийн үеийн
менежмент
Шүдний
эмчилгээнээс айх
айдас

Товч утга: Олон жилийн туршид хүүхдийн шүдний эмчилгээний үеийн айдас нь хүүхдийн нүүр амны эмч нарт томоохон асуудал болж, үзлэгийн үеийн менежментэд нөлөөлсөөр ирсэн. Бага насандаа хийлгэсэн шүдний эмчилгээнээс тухайн хүний ирээдүйн амны хөндийн эрүүл мэнд шалтгаалдаг тул хүүхдийн нүүр амны эмч нарын хувьд хүүхэд нэг бүрийн эмчилгээнд хандах хандлага нь маш чухал бөгөөд хүүхдийн айдсын түвшинг үнэлэх нь цаашдын эмчилгээний төлөвлөгөөг боловсруулахад чухал ач холбогдолтой юм. Энэ талын судалгаа манай улсад ховор байгаа нь энэхүү судалгааг хийх үндэслэл боллоо. Бид АШУҮИС-ийн НАСС-ийн ХНАСУС-ийн тэнхимийг түшиглэн, “Удвал дент” шүдний эмнэлгээр үйлчлүүлж буй сүүн зуулттай нийт 40 хүүхдийг оролцуулан шүдний эмчилгээний үеийн айдсын түвшинг The Dental Sub-scale of Children’s Fear Survey Schedule (CFSS-DS) аргаар судалсан болно. Судалгаанд хамрагдагсдын 7.5% нь ээнэгшил алдагдаагүй буюу аман дотор 3 хүртэлх шүд цоорсон, 50% нь ээнэгшил сул алдагдсан буюу 4-6 шүд цоорсон, 37.5% нь ээнэгшил алдагдсан буюу 6-аас дээш шүд цоорсон байдалтай байв. Мөн нийт хүүхдийн дунд айдсын түвшин 72.5% (CFSS-DS≥38), (95% CI: 57.5%-85%) байсан ба шүд цоорох өвчин (ШЦӨ) болон айдсын түвшинг хамааруулж үзэхэд олон шүд цоорсон байх тусам тухайн хүүхэд айдастай байгаа нь ($p \leq 0.001$) бидний судалгааны үр дүнгээр тодорхойлогдлоо.

Үндэслэл: Айдас бол орчноос ирж буй цочруулын улмаас танин мэдэхүй, зан төлөв, бие физиологийн хувьд таагүй мэдрэмж үүсдэг сэтгэл хөдлөлийн хариу урвал юм.¹ Шүдний эмнэлэгт эмчилгээ хийлгэх болон урьдчилан сэргийлэх үзлэгт орох үед үүсэх хэвийн бус айж, түгших мэдрэмжийг шүдний эмчилгээнээс айх айдас гэнэ.² Шүдний эмчилгээнээс айх айдас нь өргөн тархсан үзэгдэл бөгөөд хүмүүсийн хамгийн их айдаг нөхцөл байдал дундаас тавдугаар байрыг эзэлдэг байна.³ Бага насандаа хийлгэсэн шүдний эмчилгээнээс тухайн хүний ирээдүйн амны хөндийн эрүүл мэнд шалтгаалдаг. Шүдний айдсаас болж олон хүн насанд хүрсэн ч гэсэн шүдний эмчилгээнээс зугтаж, амны хөндийн эрүүл мэндийн байдалдаа тоомжиргүй ханддаг гэж цөөнгүй судалгааны үр дүнд дурдсан байдаг.⁴ Хөгжиж буй орнуудын хувьд ШЦӨ нь хүн амын дунд ялангуяа хүүхдийн дунд тогтмол давтамжтай тохиолддог учир цоорлын хүндрэлээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд эмчилгээнд дасан зохицох нь чухал үр дүнтэй гэж үздэг байна.⁵

Зорилго: Сүүн шүдний зуултын үед хүүхдийн шүдний эмчилгээнээс айх айдсын түвшин ба шүд цоорох өвчний байдлыг судлах

Зорилт:

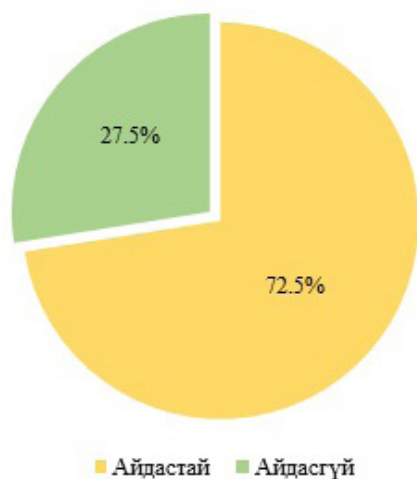
1. Судалгаанд хамрагдагсдын шүдний эмчилгээнээс айх айдсын түвшинг үнэлэх
2. Судалгаанд хамрагдагсдын шүд цоорох өвчний байдлыг тодорхойлох

Арга, аргачлал: Бид АШУҮИС-ийн НАСС-ийн ХНАСУС-ийн тэнхимийг түшиглэн, “Удвал дент” шүдний эмнэлгээр үйлчлүүлж буй сүүн зуулттай нийт 40 хүүхдийг хамруулсан. Үйлчлүүлэгч хүүхэд болон эцэг, эх, асран хамгаалагчаар асуумж болон The Dental Sub-scale of Children’s Fear Survey Schedule (CFSS-DS) сорилыг бөглүүлэн, айдсын түвшинг үнэлж дескриптив судалгааны нэг агшингийн загварын дагуу, АШУҮИС-ийн Судалгааны Ёс Зүйн хяналтын хорооны зарчмуудыг баримтлан 2021/3-06 тоот зөвшөөрлийн

дагуу уг судалгааг хийж гүйцэтгэлээ. Судалгааны үр дүнг статистикийн STATA Statistic version 12 программ хангамжийг ашиглан боловсруулсан.

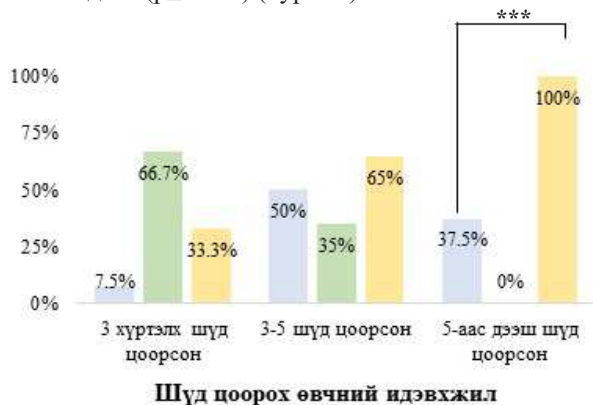
Үр дүн: Судалгаанд сүүн шүдний зуулттай 4-6 насны нийт 40 хүүхэд хамрагдсан ба тэдний 20 (50.0%) нь 5 настай байсан бол, 4 болон 6 настай хүүхэд тус тус 10 (25.0%) байв. Судалгаанд хамрагдагсдын 55.0% нь эрэгтэй оролцогч нар байсан бол 45%-ийг эмэгтэй оролцогч нар эзэлж байв. Судалгаанд хамрагдагсдын шүд цоорох өвчний идэвхижилтийг Виноградовын ангиллаар судлан үзэхэд нийт хүүхдийн 7.5% нь ээнэгшил алдагдаагүй буюу аман дотор 3 хүртэлх шүд цоорсон, 50% нь ээнэгшил сул алдагдсан буюу 3-5 хүртэлх шүд цоорсон, 37.5% нь ээнэгшил алдагдсан буюу 5-аас дээш шүд цоорсон байдалтай байв.

Судалгаанд хамрагдагсдын айдсын түвшинг үнэлэхэд тэдний 72.5% (29) айдастай байгаа нь тодорхойлогдлоо (Зураг 1).

Зураг 1. Шүдний эмчилгээнээс айх айдсын түвшин

Судалгаанд хамрагдагсдын айдсын түвшинг ШЦӨ-ний идэвхижилттэй харьцуулж үзэхэд ээнэгшил алдагдах буюу хүүхдийн аманд цоорсон шүд олон байх тусам шүдний эмчилгээнээс айх айдаст шууд нөлөөлж буй статистикийн хувьд өндөр ач холбогдолтой үр дүн ажиглагдлаа ($p \leq 0.001$) (Зураг 2).

Зураг 2. ШЦӨ болон шүдний эмчилгээнээс айх айдас хоорондын байдал

Хэлцэмж: Бидний судалгаагаар сүүн шүдний зуулттай нийт хүүхдийн 72.5% нь шүдний эмчилгээнээс айх айдастай байсан бөгөөд ШЦӨ-ний эрчмийн үзүүлэлт өндөр байх тусам шүдний эмчилгээнээс айх айдастай болж байгаа нь тодорхойлогдож байна. Бусад улс орнуудад хийгдсэн судалгаагаар, тухайлбал Colares V нарын 2013 онд Бразил улсад хийсэн судалгааны үр дүнгээр шүдний эмчилгээнээс айх айдсын түвшин 39.4%, Kiwanuka SN нарын 2005 онд Уганда улсад хийсэн судалгаагаар 42.1% байна.⁵ Эдгээр судалгааны үр дүнтэй харьцуулж үзэхэд бидний судалгааны дүнгээр манай орны сүүн шүдний зуулттай хүүхдийн шүдний эмчилгээнээс айх айдсын түвшин харьцангуй өндөр байв. Энэ нь манай улсын хүн амын дунд ялангуяа сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн дунд ШЦӨ-ний тархалт их байгаатай холбоотой хэмээн үзэж байна. Nicolas et al. нар 2010 онд Франц улсад хийсэн судалгаандаа хамгийн багадаа нэг шүд цоорсон байхад л тухайн хүүхдийн айдсын түвшин нэмэгдэж байна хэмээн дүгнэжээ.⁵

Иймд хүн амын дунд урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн давуу талыг танин мэдүүлэх, шүдний эмчилгээний талаарх ойлголтыг хүүхэд болон тэдний эцэг эх, асран хамгаалагч нарт мэдлэг болгон хүртээх үйл ажиллагааг тогтмол явуулах шаардлагатай байна хэмээн бид үзэж байна.

Дүгнэлт:

1. Судалгаанд хамрагдагсдын 72.5% (30) нь CFSS-DS үнэлгээгээр 38-аас дээш оноотой буюу шүдний эмчилгээнээс айх айдастай байгаа нь тодорхойлогдлоо. Энэ нь сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн дунд шүдний эмчилгээнээс айх айдсын түвшин өндөр байгааг харуулж байна.
2. Судалгаанд хамрагдагсдын ШЦӨ-ний эрчмийн үзүүлэлт нь ДЭМБ-ын шалгуураар үнэлэхэд 6.1 ± 0.5 цл/ш буюу “өндөр” түвшинд буюу Виноградовын ангиллаар дийлэнх оролцогчид ээнэгшил алдагдсан хэлбэртэй байгааг тодорхойлж байна. Энэ нь хүн амын дунд амны хөндийн эрүүл мэндийн талаарх боловсрол, мэдлэг дутмаг байгаатай холбоотой хэмээн бид таамаглаж байна.

Ном зүй:

1. Steven Parker, Barry Zuckerman Behavioral and Developmental Pediatrics Philadelphia, United States., October 1994 p140
2. Wogelius P, Poulsen S, Toft Sorenson H. Prevalence of dental anxiety and behavior management problems among six to eight years old Danish children Acta Odontol Scand 2003;61:178-183. Oslo. ISSN 0001-6357
3. Al-Namankany, A., de Souza, M., & Ashley, P. (2012). Evidence-based dentistry: analysis of dental anxiety scales for children. British Dental Journal, 212(5), 219–222. doi:10.1038/sj.bdj.2012.174
4. Yuwanissa M, Runkat J, Indriyanti R. Dental anxiety level of children patient during dental treatment using CFSS-DS questionnaire. Padjadjaran J Dent 2013;25:1-9
5. Colares, V., Franca, C., Ferreira, A., Amorim Filho, H. A., & Oliveira, M. C. A. (2013). Dental anxiety and dental pain in 5- to 12-year-old children in Recife, Brazil. European Archives of Paediatric Dentistry, 14(1), 15–19. doi:10.1007/s40368-012-0001-8

Evaluation of children dental anxiety during dental treatment

Namuun B¹, Oyuntsetseg B¹

¹Department of Pediatric and Preventive Dentistry, School of Dentistry, MNUMS
E-mail: 12bnamuun@gmail.com, Tel: +976 99049042

Introduction: For many years, anxiety and fear of dental treatment in children have been recognized as a source of problems in patient management for pediatric dentists. Good oral health depends on childhood dental treatment. There are many adult patients that delaying, even declining or avoiding dental treatment because of their childhood anxiety and fear to receive dental treatment. By assessing dental anxiety, it helps to understand child's behavior during dental attendance and improve treatment plan.

Aim: This study was to estimate the prevalence of dental anxiety among children with primary dentition.

Materials and Methods: The study population was 40 subject who were selected from 4-6 years old children with primary dentition using the Children's Fear Survey Schedule-Dental Subscale (CFSS-DS).

Results: Of all the children studied, 7.5% had up to 3 decayed teeth in the mouth, 50% had 3-5 decayed teeth, and 37.5% had more than 5 decayed teeth. The prevalence of dental anxiety was 72.5%. A significant association between dental caries and the child's dental anxiety was found: the higher the anxiety the many teeth were decayed ($p \leq 0.001$).

Conclusion: The results have shown 72.5% of the children with primary dentition to be highly fearful. By providing extra attention for these children, the development of high dental anxiety may be prevented.

Keywords: Behavior management problem, dental anxiety, dental treatment, pediatric dentistry